

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

Η φιλία

Όταν σε κάποια βαρυσήμαντη καμπή του βίου μας μελετούμε ή επιχειρούμε κάτι πολύ σοβαρό και επικίνδυνο, έχουμε ανάγκη από έναν καλόγνωμο σύμβουλο και **αυστηρό** κριτή, για να συζητήσουμε μαζί του ελεύθερα και χωρίς περιστροφές το πρόβλημά μας. Αναζητούμε, αν όχι ένα ακόμη ζευγάρι ώμους έτοιμους να φορτωθούν κι εκείνοι μαζί μας και έτσι να μοιραστεί το φορτίο, τουλάχιστον ένα χέρι σίγουρο και ένα μάτι καθαρό, που θα μάς **ενθαρρύνει** ή θα μάς αποτρέψει, αν κρίνει ότι δε βρισκόμαστε στον σωστό δρόμο, ότι δεν έχουμε εκτιμήσει ορθά τις δυνάμεις μας, ή δεν αναλογιστήκαμε τις **συνέπειες** των πράξεών μας. Ποιος, εκτός από τον φίλο μας, μπορεί να είναι ο καλύτερος σύμβουλος και κριτής μας;

Για να φανεί η αξία της φιλίας, δε θα διστάσω να επικαλεστώ ένα φαινομενικά παράδοξο γεγονός. Έχει παρατηρηθεί ότι, στις κρίσιμες στιγμές της ζωής τους, πολλοί, όταν τους λείπει ο φίλος, καταφεύγουν στην κρίση του εχθρού. Διαισθάνονται ότι, όπως η αγάπη, έτσι και το μίσος μπορεί να δει καθαρά μέσα μας και να μάς ζυγίσει με σκληρότητα, αλλά και με ακρίβεια. Γι' αυτό, φθάνουν στο σημείο να ανεχτούν να ακούσουν από τα χείλη του εχθρού τον αυστηρό λόγο που χρειάζεται, για να ορθοποδήσουν¹. Ξέρουν ότι την ώρα εκείνη του «μεγάλου ναι» ή του «μεγάλου όχι», όπως θα έλεγε στη γλώσσα του ο Καβάφης, θα κριθεί η τύχη τους. Τότε, λοιπόν, χρειαζόμαστε τον φίλο και στην **έλλειψή** του, τον εχθρό!

Η φιλία, όμως, είναι και εξαιρετικά ευαίσθητη. Όπως τα ευγενή ποτά αλλοιώνονται αμέσως με την παραμικρή πρόσμειξη ακάθαρτων ουσιών, έτσι και η φιλία δεν αντέχει στη νόθευση και διαλύεται πολύ εύκολα. Την αποσυνθέτει η **ιδιοτέλεια**, ο φθόνος και η αντιζηλία, τα παράγωγα, δηλαδή, του εγωισμού. Αρκεί μια σταγόνα από το δηλητήριο αυτό, για να χαθεί η εκτίμηση, να λείψει η εμπιστοσύνη και να σβήσει η αγάπη των φίλων.

Έτσι, εξηγούνται και οι δυσχέρειες που έχουν να υπερνικήσουν οι φιλίες μεταξύ ομοτέχνων, για να διατηρηθούν. Δύσκολα βρίσκει τον φίλο ο δικηγόρος σε άλλο

¹ Ορθοποδώ (ή ορθοποδίζω): αναλαμβάνω τις χαμένες μου δυνάμεις, περνώ από μια κακή κατάσταση σε μια καλή ή γενικά ικανοποιητική.

δικηγόρο, ο γιατρός σε άλλο γιατρό, ο καλλιτέχνης σε άλλον καλλιτέχνη, γιατί τις σχέσεις τους τις δηλητηριάζει ο φόβος και η υποψία του ανταγωνισμού. Στη φιλία πρέπει να πηγαίνουμε με ανέφελη² καρδιά· τότε τη χαιρόμαστε.

Ε.Π. Παπανούτσος (1984), *Πρακτική Φιλοσοφία*, Αθήνα: Δωδώνη, 120-123 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Γιατί τα ανθρώπινα ελαττώματα, σύμφωνα με τον συγγραφέα, μπορούν να προκαλέσουν τη διάλυση μιας φιλικής σχέσης; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην πρώτη παράγραφο (Όταν... κριτής μας;) και στη δεύτερη παράγραφο (Για να φανεί... εχθρό!) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη ή ισοδύναμη φράση για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**: **αυστηρό, ενθαρρύνει, συνέπειες, έλλειψη, ιδιοτέλεια.**

(μονάδες 5)

B1β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις συνώνυμες λέξεις ή τις ισοδύναμες φράσεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερή η σημασία τους.

(μονάδες 5)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Αφού επισημάνετε στο κείμενο τρία παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας, να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

(μονάδες 15)

² ανέφελη: ασυννέφιαστη, ξάστερη, ευτυχισμένη.